

Àfrica i Europa es troben a l'escola

A cavall entre dues cultures, els fills i filles d'immigrants africans que viuen als Països Catalans miren d'integrar-se al lloc on els seus pares han vingut a instal·lar-se. La situació que es troben és complexa, a voltes problemàtica i sovint paradoxal.

Ser d'aquí sense deixar de ser d'allà és tot un repte per als infants immigrants o d'origen magribí. La dificultat de conservar la seva cultura original es fa palesa quan, en arribar a l'escola, entren en contacte amb tota una colla de valors molt diferents als que han après a casa seva i als seus països d'origen, si és que aquestes noies i nois encara no han nascut aquí. Les seves cultures d'origen professen la fe musulmana, i quan arriben a les escoles d'aquí es troben amb un ensenyament laic –gairebé el cent per cent d'aquest alumnat estudia en escoles públiques– dins d'una societat hereva de la cultura judeocristiana. Això provoca situacions que són curioses però que també poden ser problemàtiques. Per exemple, dibuixar un pessebre a l'escola per Nadal és una tradició arrelada a bona part d'Europa Occidental. Cal que els fills i filles d'immigrants musulmans també la segueixin? En principi, no és la seva religió i una escola oberta i plural ha d'ofrir aquesta llibertat d'elecció. En canvi, algunes veus assenyalen que la integració també passa per acceptar la cultura del país on s'arriba. Però d'altra banda, si dibuixen el pessebre, ells –i l'escola– poden tenir problemes amb alguns pares que observin massa estrictament el precepte islàmic de no fer representacions gràfiques de déu. “Els problemes d'integració a l'escola, de vegades, són motivats més per problemes a casa que per problemes reals amb

l'ensenyament o els companys”, afirmava a la revista *Perspectiva Escolar* Khalid Ghali Bada, un jove nascut al Marroc i que viu a Arenys de Munt, al Maresme, des dels sis anys.

No tots els nens immigrants, però, comparteixen la mateixa situació. Es per això que cada cop s'alcen més veus reclamant un tractament diferent. “Tant a nivell polític com en l'organització dels

el terme “necessitats educatives especials”, utilitzat per designar l'alumnat extracomunitari, ja que és bàsic per evitar “la formació dels centres-gueto, que apareixen quan els pares autòctons matriculen els seus fills en altres escoles a fi que no comparteixin aula amb els estrangers”.

La possible formació de guetos és, precisament, un dels actuals temes de debat després del nou decret de matriculació de la Generalitat de Catalunya, aprovat el 20 de febrer d'aquest mateix any i que permet als centres privats concertats excloure indirectament col·lectius que plantegen més dificultats d'integració, com els fills d'immigrants. Així, el decret afirma: “en aquells llocs on hi ha una població escolar significativa amb necessitats educatives derivades de situacions socials o culturals desfavorides, els alumnes seran escolaritzats pels centres sostinguts amb fons públics”. Tot i això, el decret afirma tenir intencions unificadores, ja que “s'atendran les peticions dels pares o tutors i s'afavorirà la millor escolarització i integració social”.

Aquest decret de matriculació no coincideix plenament amb el decret d'admissió del País Valencià ni de les Illes Balears, els quals, segons afirma Vicent Esteve, membre de la direcció col·legiada del Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament del País Valencià “no diuen res a propòsit de determinats col·lectius, ja que és universal”, i en aquest sentit afegeix que “l'única cosa que fa és obviar un pro-

Segons la majoria dels col·lectius implicats, la LOGSE no rep prou recursos ni es distribueixen correctament.

centres és recomanable, per tant, no tractar l'alumnat extracomunitari com un bloc compacte amb necessitat d'accions específiques, sinó analitzar-ne la diversitat interna i integrar les mesures concretes que calguin en el marc d'un sistema educatiu que ha de respondre a moltes altres diversitats”, afirma Núria Vives, portaveu de SOS Racisme-Catalunya i professora d'ensenyament secundari.

En aquest sentit, cal usar, segons Vives, amb molta precaució

blema col·lectiu". En aquesta línia, responsables de la Conselleria d'Educació de les Illes Balears recorden que en el seu cas tenen 23 tallers de llengua als centres de secundària, i en altres centres hi ha aules d'acollida on una sèrie de departaments donen suport als alumnes per facilitar-ne l'adaptació lingüística i cultural. Als centres de Primària –expliquen– són els equips psicopedagògics els que s'encarreguen de diagnosticar aquest alumnat", amb els quals després hi treballa o bé el Servei de Compensatòria o mestres del mateix centre educatiu.

De la teoria a la pràctica. Els principis que mouen La Llei Orgànica d'Ordenació General del Sistema Educatiu (LOGSE) els accepten tant les administracions com la majoria dels col·lectius de professors, pares i alumnes. Teòricament, la LOGSE busca augmentar el nivell cultural (ja que fa obligatòria l'escolarització fins als 16 anys i es permet a més la integració dels alumnes de 14 a

16 anys dels sectors socials més marginals). A més, la LOGSE busca barrejar alumnes amb diferents capacitats i habilitats educatives, una necessitat vital per a la convivència.

No obstant això, els recursos que s'hi destinen, segons la majoria dels col·lectius, no són suficients ni es distribueixen correctament. Bàsicament, cal més professors per a classes més reduïdes, i una igualtat de finançament pel que fa a centres públics i privats. El portaveu del Sindicat de Treballadors d'Ensenyament (USTEC-STEs) i professor de secundària, Carles Martínez, és prou explícit: "Estem absolutament d'acord amb la LOGSE, però no amb la manera com l'administració l'ha aplicada ni amb els recursos que li ha donat". Amb ell coincideix el Marc Unitari de la Comunitat Educativa (MUCE), format per la plataforma en què s'integren els sindicats de professors, la Federació d'Associacions de Pares de Catalunya (FAPAC), els Moviments de Renovació Pedagògica i les

associacions d'estudiants. Per aquest motiu, es demana a l'administració que inverteixi més en educació per tal de poder disposar de més professionals. I és que actualment, s'hi inverteix als Països Catalans menys d'un 3% del PIB, mentre que la mitjana del PIB que hi dediquen els països membres de la Unió Europea es troba al 6% des de fa gairebé cinquanta anys. "Des de juny del 96, arran de l'entrada del PP en el govern, mantenim una discrepància molt radical amb els pressupostos en educació, que cada vegada són majors per als centres privats i a més, s'han reduït proporcionalment a la resta de pressupostos", afirma Vicenç Esteve. Aquesta manca de recursos, unida a la polèmica de la seva distribució, ha fet que molts dels col·lectius criticuin l'aplicació pràctica d'una llei amb molt bones intencions teòriques.

Els principis que mouen la Llei Orgànica d'Ordenació General del Sistema Educatiu (LOGSE) els accepten tant les administracions com la majoria dels col·lectius de professors, pares i alumnes. No obstant això, els recursos que s'hi destinen, segons la majoria dels col·lectius, no són suficients ni es troben ben distribuïts

**Xavier Vellerino
David Fornies
Alberto Cabello**